

Череп А. В.

*д.е.н., професор, декан економічного факультету
Запорізького національного університету, Україна;
e-mail: cherep.av.znu@gmail.com; ORCID ID: 0000-0001-5253-7481*

Череп О. Г.

*д.е.н., доцент, професор кафедри управління персоналом і маркетингу
Запорізького національного університету, Україна;
e-mail: cherep2508@gmail.com; ORCID ID: 0000-0002-3098-0105*

Швець Ю. О.

*к.е.н., старший викладач кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Запорізького національного університету, Україна;
e-mail: yuliashvets@ukr.net; ORCID ID: 0000-0002-0294-1889*

УДОСКОНАЛЕННЯ НАУКОВО-МЕТОДОЛОГІЧНИХ ПОЛОЖЕНЬ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОСТІ РИНКОВОГО СЕРЕДОВИЩА

Анотація. Уповільнення темпів інноваційного розвитку підприємств машинобудування, зростання числа збанкрутілих підприємств, нестабільність ринкового середовища їх функціонування виводять на перший план питання щодо активізації інноваційної діяльності суб'єктів господарювання. Присвячено розглядові науково-методологічних аспектів оцінювання ефективності інноваційної діяльності та розвитку економічного механізму. Проаналізовано наявні підходи вітчизняних і зарубіжних учених до оцінювання ефективності інноваційної діяльності підприємств, визначено, що відсутній ефективний методичний підхід до розвитку економічного механізму, який би враховував досягнутий рівень інноваційного розвитку, фінансово-господарську діяльність. Удосконалено методологічний підхід до розвитку економічного механізму на підставі комплексної оцінки ефективності інноваційної діяльності промислового підприємства, який дозволяє провести системний, усебічний, оперативний аналіз виробничо-господарської, інноваційної діяльності підприємства, з'ясувати потребу в розробленні економічного механізму, сформулювати рекомендації щодо його використання. Установлено, що у процесі розроблення методологічного підходу було сформовано послідовність етапів, яких слід дотримувати при використанні цього підходу, здійсненні комплексної оцінки ефективності інноваційної діяльності та розвитку економічного механізму. Обґрунтовано необхідність розрахунку індикаторів і показників удосконаленого підходу задля врахування специфіки діяльності підприємств машинобудування, визначення рівня фінансово-господарської, інноваційної діяльності, доцільності формування економічного механізму та можливості використання цього підходу не лише в теоретичному, а й практичному аспектах. Визначено, що методологічний підхід спрямований на налагодження діяльності підприємств машинобудування шляхом використання економічного механізму і формування можливостей підприємств до планування розвитку на майбутнє.

Ключові слова: економічний механізм, інноваційна діяльність, ефективність інноваційного розвитку, індикатори виробничо-господарської діяльності, дослідження інноваційної діяльності, ринкове середовище.

Формул: 0; рис.: 3; табл.: 0; бібл.: 12.

Cherep A. V.

*Doctor of Economics, Professor, Dean of the Faculty of Economics
Zaporizhzhia National University, Ukraine;
e-mail: cherep.av.znu@gmail.com; ORCID ID: 0000-0001-5253-7481*

Cherep O. H.

*Doctor of Economics, Associate Professor,
Professor of Department of Personnel Management and Marketing
Zaporizhzhia National University, Ukraine;
e-mail: cherep2508@gmail.com; ORCID ID: 0000-0002-3098-0105*

Shvets Y. O.

*Ph. D. in Economics, Senior Lecturer of Department of Finance, Banking and Insurance
Zaporizhzhia National University, Ukraine;
e-mail: yuliashvets@ukr.net; ORCID ID: 0000-0002-0294-1889*

**IMPROVEMENT OF THE SCIENTIFIC AND METHODOLOGICAL APPROACHES FOR
THE DEVELOPMENT
OF ECONOMIC MECHANISM OF INNOVATIVE ACTIVITY
OF INDUSTRIAL ENTERPRISES IN THE CONDITIONS OF MARKET
ENVIRONMENT'S UNSTEADINESS**

Abstract. The slowdown of the machine-building enterprises' innovative development, the growth in the numbers of bankrupt enterprises, the instability of the market environment for their functioning — highlight the issues of the innovation activity's increasing of business entities and therefore this article is devoted to consideration of scientific and methodological aspects of the effectiveness' evaluation of innovation activities and the development of the economic mechanism. The article analyses the existing approaches of domestic and foreign scientists in assessment the efficiency of innovation activities of enterprises, it is determined that there is no effective methodological approach to the development of an economic mechanism that would take into consideration the achieved level of innovation development, financial and economic activity. The methodological approach to the development of the economic mechanism is improved on the basis of a comprehensive assessment of the efficiency of the innovation activity of the industrial enterprise, which allows conducting a systematic, comprehensive, operational analysis of the industrial-economic, innovation activity of the enterprise, to find out the need for the development of an economic mechanism, to formulate recommendations for its use. It was established that in the process of the methodological approach's development the sequence of stages was formed that should be followed when using this approach, a comprehensive assessment of the efficiency of innovation activity and the development of the economic mechanism was implemented. The necessity of calculating the indicators of the developed approach in order to consider the specifics of the activity of the mechanical engineering enterprises, to determine the level of financial and economic activity, the feasibility of forming an economic mechanism and the possibility of using this approach not only in the theoretical but also in practical aspects. It is determined that the methodological approach is aimed at establishing the activity of the enterprises of mechanical engineering by using the economic mechanism and forming the possibilities of enterprises for planning of development for the future.

Keywords: economic mechanism, innovation activity, efficiency of innovation development, indicators of production and economic activity, innovation activity researches, market environment.

JEL Classification: L23, O32

Formulas: 0; fig.: 3; tabl.: 0; bibl.: 12.

Череп А. В.

*д.э.н., профессор, декан экономического факультета
Запорожского национального университета, Украина;
e-mail: cherep.av.znu@gmail.com; ORCID ID: 0000-0001-5253-7481*

Череп А. Г.

*д.э.н., доцент, профессор кафедры управления персоналом и маркетинга
Запорожского национального университета, Украина;
e-mail: cherep2508@gmail.com; ORCID ID: 0000-0002-3098-0105*

Швец Ю. А.

*к.э.н., старший преподаватель кафедры финансов, банковского дела и страхования
Запорожского национального университета, Украина;
e-mail: yuliashvets@ukr.net; ORCID ID: 0000-0002-0294-1889*

**СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ НАУЧНО-МЕТОДОЛОГИЧЕСКИХ ПОЛОЖЕНИЙ
РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИЧЕСКОГО МЕХАНИЗМА
ИННОВАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ
ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ
В УСЛОВИЯХ НЕСТАБИЛЬНОСТИ РЫНОЧНОЙ СРЕДЫ**

Аннотация. Замедление темпов инновационного развития предприятий машиностроения, нестабильность рыночной среды их функционирования выводят на первый план вопросы активизации инновационной деятельности субъектов хозяйствования. Посвящено рассмотрению научно-методологических аспектов оценки эффективности инновационной деятельности и развитию экономического механизма. Проанализированы существующие подходы ученых к оценке эффективности инновационной деятельности, определено, что отсутствует эффективный методический подход к развитию экономического механизма. Усовершенствован методологический подход к развитию экономического механизма на основании комплексной оценки эффективности инновационной деятельности промышленного предприятия, который позволяет провести системный, всесторонний, оперативный анализ производственно-хозяйственной, инновационной деятельности, определить потребность в разработке экономического механизма, сформировать рекомендации по его использованию. Установлено, что в процессе разработки подхода было сформировано последовательность этапов, которые следует соблюдать при использовании данного подхода. Определено, что методологический подход направлен на налаживание деятельности предприятий машиностроения.

Ключевые слова: экономический механизм, инновационная деятельность, эффективность инновационного развития, индикаторы производственно-хозяйственной деятельности, исследование инновационной деятельности, рыночная среда.

Формул: 0; рис.: 3; табл.: 0; библиограф.: 12.

Вступ. На сьогоднішньому етапі розвитку промислові підприємства характеризуються погіршенням результатів діяльності, що обумовлено зростанням числа кризових явищ, ускладненням соціально-економічного розвитку країни. За таких умов зростає число підприємств які використовують застаріле обладнання, виробляють продукцію не високої якості. Тому виникає потреба у формуванні шляхів налагодження діяльності промислових підприємств, тобто активізації інноваційної діяльності. Складність процесу налагодження інноваційної діяльності на підприємствах пояснюється відсутністю ефективних методів, підходів щодо оцінки досягнутого рівня інноваційної діяльності, які б дозволили комплексно, системно здійснити аналіз визначеної групи показників з метою прийняття обґрунтованих рішень щодо подальшого розвитку. Більшість підприємств машинобудування не оцінюють рівень власної інноваційної діяльності, не виокремлюють напрями її активізації та відсутній ефективний економічний механізм щодо впровадження інновацій. Тому розвиток та використання економічного механізму для покращення

інноваційної діяльності є актуальним питанням, адже сприятиме активізації інноваційного розвитку промислових підприємств і тому виникає необхідність в удосконаленні методологічного підходу до його розвитку.

Аналіз досліджень та постановка завдання. У сучасній літературі питання оцінки ефективності інноваційної діяльності, використання інструментів та способів її активізації досліджено як зарубіжними, так і вітчизняними науковцями, серед яких: Андрєєва Е.С. та Нечаєв А.С. [1, с. 21-22], Третьяк В., Курилов М. [2], Лазонік В. [3], Пододанська В.Ф., Боровські Н.В., Кіпервар Е.А. [4], Соколов А.В. [5], Черешнюк О.М. [6, с. 220-223], Полянська А.С. [7, с. 176-179], Левченко Н.М., Носенко Д.К. [8, с. 139-141], Сільченко І.А. [9, с. 79-82], Майстренко Н.В. та Сердюк Б.М. [10].

Проте, незважаючи на існуючі дослідження, питання оцінки ефективності інноваційної діяльності залишається актуальним, адже не досліджено даний процес на підприємствах машинобудування, не сформовано основні етапи здійснення аналізу інноваційної діяльності (ІД) з урахуванням впливу дестабілізуючих факторів, залишається без уваги методологія оцінки ІД, а також не систематизовано методи, показники, не обрано критерії оцінювання ІД, відсутній економічний механізм щодо покращення ІД. Тому метою статті є аналіз існуючих підходів вчених щодо оцінки інноваційної діяльності підприємств, удосконалення методологічного підходу до розвитку економічного механізму на підставі комплексної оцінки ефективності інноваційної діяльності промислового підприємства.

Результати дослідження. В умовах сьогодення оцінка ефективності інноваційної діяльності відіграє вагомое значення в налагодженні функціонування підприємства, коригуванні процесу виробництва, прийнятті обґрунтованих рішень керівництвом. Саме дослідження процесу впровадження інновацій, вивчення прийнятих управлінських рішень є складовими елементами аналізу ефективності інноваційної діяльності. За умови проведення оцінки ефективності ІД підприємства від об'єктивності проведення аналізу залежить ефективність подальших рішень та від аналізованої групи показників достовірність аналізу. Проте використання існуючих методичних підходів до оцінки ІД на практиці є доволі складним процесом, що свідчить про неврахування особливостей діяльності підприємств при розробці методів оцінювання. Зважаючи на те, що досягнення підприємством стратегічних цілей, успішний розвиток залежать від активізації інноваційної діяльності доцільним є дослідження теоретичного і практичного аспектів щодо застосування методичних підходів до оцінки ефективності ІД в сучасних умовах розвитку.

Нами було розглянуто існуючі підходи вчених щодо оцінки інноваційної діяльності підприємств, визначено їх переваги і недоліки, можливості застосування на підприємствах машинобудування.

Заслужовує на увагу дослідження Черешнюк О.М. [6, с. 220-223], яка здійснила аналіз підходів до оцінки ефективності ІД, виокремила основні етапи проведення оцінки. У роботі запропоновано схему оцінки ІД підприємства. На нашу думку, запропонований автором методичний підхід дозволяє здійснити ґрунтовну оцінку ІД підприємства, але не враховує особливості функціонування підприємств машинобудування, тобто специфіку виробництва, організацію господарського процесу, виробничі, інвестиційні, маркетингові критерії оцінки.

Схожого підходу дотримувалася Полянська А.С. [7, с. 176-179], яка також проаналізувала підходи до оцінювання ефективності ІД, розглянула особливості використання часової моделі, з'ясувала необхідність виокремлення короткострокових, середньострокових, довгострокових критеріїв. В роботі було розглянуто методичний підхід до оцінки ефективності ІД, який ґрунтується на використанні критерії оцінки результатів діяльності звітного, попереднього періодів. Отже, запропонований автором підхід є доволі складним та не враховує специфіку інноваційного розвитку підприємств машинобудування.

Далі було проаналізовано дослідження групи авторів Левченко Н.М., Носенко Д.К. [8, с. 139-141], які визначили основні особливості здійснення аналізу ІД, виокремили стандартні показники її оцінки, запропонували основні показники оцінки ІД, етапи проведення аналізу. В цілому, запропонований підхід є дієвим, оскільки ґрунтується на розрахунку показників

ІД, але недоліком є відсутність практичного втілення підходу на підприємствах та не визначено вплив факторів оточуючого середовища на рівень ІД.

Інший автор Сільченко І.А. [9, с. 79-82] проаналізував показники ефективності ІД та можливі ефекти від підвищення її рівня (економічний, екологічний, соціальний, науковий). Тобто, підвищення ІД на підприємствах є доцільним, що підтверджується за умови аналізу показників інноваційного розвитку.

У свою чергу Майстренко Н.В. та Сердюк Б.М. [10] проаналізували методіку розрахунку ефективності ІД та серед основних показників оцінки інноваційного потенціалу було визначено: ефективність використання основних фондів; раціональність використання праці персоналу; показник прибутковості з урахуванням витрат понесених на виробництво інноваційної продукції; термін окупності; внутрішня норма дохідності. Розрахунок вище наведених показників та їх нормування дозволив визначити інтегральний показник, що сприяло покращенню інноваційного потенціалу підприємства.

Доцільно відзначити, що проведення оцінки ефективності інноваційної діяльності є доволі складним процесом, який потребує дотримання послідовності дій з метою отримання достовірного аналізу діяльності підприємства. За результатами проведено дослідження, ми вважаємо що передумовою проведення оцінки ефективності інноваційної діяльності є здійснення ґрунтового аналізу виробничо-господарської діяльності та дослідження інноваційної діяльності промислових підприємства в цілому та кожного його підрозділу.

За результатами дослідження, ми дійшли висновку, що відсутній методичний підхід до розвитку економічного механізму який би враховував досягнутий рівень інноваційного розвитку, особливості функціонування підприємства, фінансово-господарську діяльність та сприяв впровадженню економічного механізму в діяльність підприємств машинобудування в умовах сьогодення [11, с. 77-79].

Було удосконалено методологічний підхід до розвитку економічного механізму на підставі комплексної оцінки ефективності інноваційної діяльності промислового підприємства, який базується на дотриманні алгоритму дій, що дозволить провести системний, всебічний, оперативний аналіз виробничо-господарської, ІД, з'ясувати потребу у розробці економічного механізму (ЕМ), ґрунтується на встановленні ефективності сформованого ЕМ шляхом визначення досягнутого рівня інноваційної активності і передбачає проведення економічного, комплексного аналізу, розрахунок групи показників та індикаторів, а також сприяє досягненню збалансованості роботи всіх сфер діяльності, що дозволить підвищити дієвість існуючого ЕМ чи розвинути новий, досягнути стратегічних цілей за умови функціонування в конкурентному середовищі.

Особливістю даного методологічного підходу є те, що він реалізується за умови використання поетапного підходу, що сприятиме не лише оцінці ефективності ІД, досягнутого рівня інноваційного розвитку, але й дозволить розвинути ЕМ, з'ясувати необхідність його використання з метою успішного процвітання підприємства у майбутньому. Перевагою використання методологічного підходу на підприємствах машинобудування полягає в наступному: проведення економічного та комплексного аналізу; виокремлення фінансових, економічних, технічних, інвестиційних, виробничих, маркетингових критеріїв; враховує вплив чинників ринкового середовища при оцінці ІД; розрахунок запропонованої групи показників та індикаторів дає змогу проаналізувати ефективність господарської, ІД; результати проведеного аналізу дозволять керівництву корегувати подальший розвиток; дозволяє проаналізувати напрями розвитку підприємства [12].

У процесі розробки методологічного підходу до розвитку економічного механізму на підставі комплексної оцінки ефективності інноваційної діяльності задля визначення можливостей розвитку ЕМ, необхідності його розробки було сформовано послідовність етапів, яких слід дотримувати при використанні даного методологічного підходу, здійсненні комплексної оцінки. Основні етапи розробки методологічного підходу наведені на рис. 1 та виокремлено наступні:

Рис. 1. Алгоритм побудови методологічного підходу до розвитку економічного механізму на підставі комплексної оцінки ефективності інноваційної

Джерело: розроблено автором

1. організаційно-економічна характеристика підприємства (аналіз первинної документації, взаємозв'язків підприємства, ринків збуту продукції, розмірів кредитування, своєчасності сплати податкових платежів, обсягів власного капіталу). На даному етапі досліджується мета, цілі, завдання підприємства, визначається інноваційний характер розвитку;

2. дослідження впливу чинників зовнішнього та внутрішнього середовища на діяльність підприємства (визначення слабких та сильних сторін, встановлення можливостей розвитку). На даному етапі проводиться дослідження діяльності конкурентів у сфері впровадження інновацій, розробки нових технологій, а також визначається інноваційна привабливість підприємства;

3. встановлення проблемних аспектів функціонування підприємства, рівня фінансової незалежності (з'ясування необхідності щодо комплексної оцінки ефективності діяльності за певний проміжок часу, визначення потреби у залученні інвестиційних ресурсів). Відбувається оцінка інвестиційної привабливості підприємства, визначається на основі виявлених проблем доцільність у всебічній оцінці функціонування підприємства;

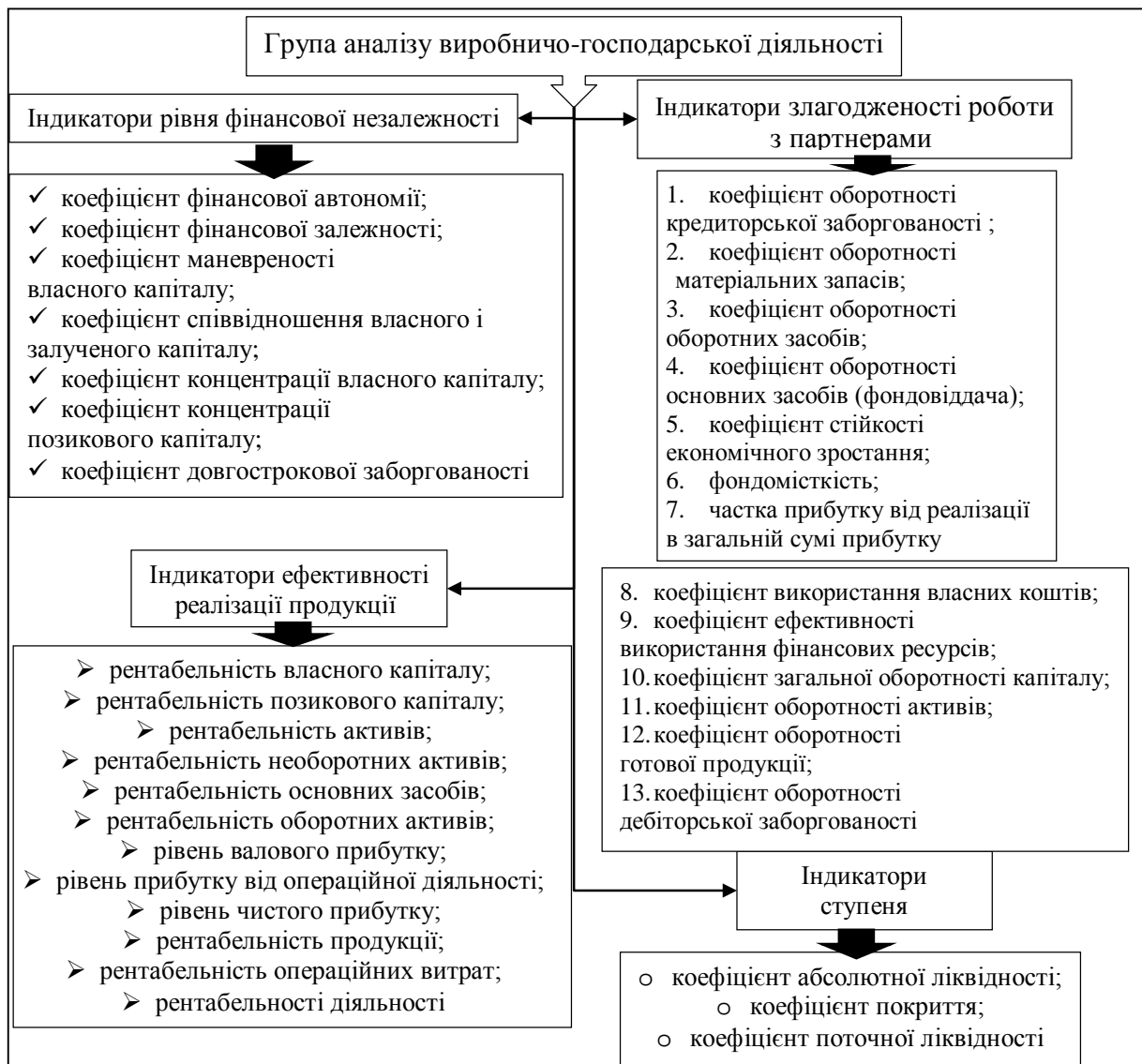

Рис. 2. Група індикаторів виробничо-господарської діяльності підприємства машинобудування
Джерело: розроблено автором

4. формування вільного інформаційного середовища задля проведення аналізу діючого ЕМ розвитку ІД, комплексної оцінки ефективності діяльності підприємств машинобудування. Даний етап характеризується збором, аналізом, обробкою інформаційних даних, передачею інформації до керівництва, що дозволить з'ясувати дієвість існуючого ЕМ (за його наявності);

5. визначення груп та індикаторів проведення аналізу є доволі складною процедурою, адже потребує врахування специфічних особливостей діяльності підприємств машинобудування та аналізу значної кількості коефіцієнтів задля отримання правдивих даних. На даному етапі було визначено дві групи індикаторів, а саме: група аналізу виробничо-господарської діяльності — рівень фінансової незалежності; ступінь платоспроможності; злагоженість роботи з партнерами; ефективність реалізації продукції; група дослідження інноваційної діяльності — ефективність ІД; можливість інноваційного розвитку;

6. вибір показників (коефіцієнтів) для кожного індикатору групи аналізу виробничо-господарської діяльності (етап аналізу надійності підприємства, визначення фінансової стійкості, рентабельності, ділової активності, платоспроможності, проведення аналізу за декілька періодів з метою порівняння даних). На даному етапі обраються показники, які в значній мірі впливають не лише на фінансову діяльність, але й на потенціал ІД підприємства (рис. 2);

7. здійснення аналізу виробничо-господарської діяльності (оцінка загального рівня розвитку підприємства, фінансової незалежності, прибутковості, аналіз ефективності господарської діяльності, процесу організації виробництва, що впливає не лише на фінансову, господарську діяльність, але й на готовність підприємства до залучення інновацій);

8. вибір показників (коефіцієнтів) для кожного індикатора групи дослідження інноваційної діяльності (етап аналізу досягнутого рівня ІД, понесених витрат на інноваційний розвиток, впливу інновацій на фінансово-економічний розвиток, визначення показників, які більшою мірою дозволяють оцінити ІД, тобто ефективність розробки, впровадження інновацій, задоволення потреб споживачів новою продукцією, розмір прибутку від реалізації інноваційної продукції) (рис. 3). Здійснення аналізу індикатора ефективності ІД обумовлений потребою у вивченні інноваційного стану підприємства, дослідженні досягнутого рівня ІД, формуванні рекомендацій щодо покращення її ефективності. В свою чергу, дослідження індикатора можливості інноваційного розвитку пояснюється доцільністю встановлення перспектив підприємства щодо зростання інноваційної активності, ефективності ІД, що здійснюється шляхом аналізу визначених показників;

Рис. 3. Група індикаторів дослідження інноваційної діяльності підприємства машинобудування
Джерело: розроблено автором

9. проведення дослідження інноваційної діяльності, за результатами якого визначається інноваційна активність, можливість інноваційного розвитку підприємства, частка співвідношення застарілого обладнання з новим, ефективність технології виробництва, доцільність використаного інноваційного обладнання та виробленої нової продукції, ефективність ІД;

10. дослідження отриманих даних за результатами проведення економічного та комплексного аналізу (співставлення отриманих даних за кожною групою індикаторів та їх показниками з нормативними значеннями, з'ясування рівня фінансово-господарської діяльності та

інноваційного розвитку). Даний етап характеризується аналізом показників за кожним визначеним індикатором, які дозволяють оцінити ефективність діючого економічного механізму або його відсутність, його вплив на розвиток ІД;

11. визначення потреби у розвитку ЕМ (погіршення результатів фінансової, виробничої, збутової, інноваційної діяльності є свідченням відсутності ЕМ розвитку ІД). Крім того, проведений ґрунтовний аналіз обраних груп індикаторів, показників, коефіцієнтів є підтвердженням необхідності чи відсутності потреби у розробці ЕМ відповідно до досягнутого фінансово-інноваційного розвитку досліджуваного суб'єкта;

12. контроль, корегування результатів, визначення подальших напрямів діяльності — є необхідними, адже дозволяють слідкувати за процесом проведення розрахунків, своєчасно виявляти похибки, вносити корективи, перевіряти послідовність вибору показників для кожного індикатора, визначення рівня фінансової, ІД відповідно до сформованих показників, контролювати правильність процесу визначення потреби у розробці ЕМ (тобто всебічна оцінка ІД, фінансово-господарський аналіз) та подальший його розвиток, використання. Також на даному етапі визначаються перспективи діяльності підприємства за умови ліквідації виявлених недоліків, усунення проблем;

13. розвиток економічного механізму ІД відбувається за умови визначення потреби у його розробці та впровадженні, що потребує виконання ряду робіт керівництвом, працівниками підприємства задля налагодження виробництва, впровадження сучасних технологій, виготовлення інноваційної продукції, що гарантуватиме підвищення ефективності ІД.

Наведених етапів розробки методологічного підходу слід дотримуватися у визначеній послідовності, адже вони доповнюють один одного. При проведенні економічного та комплексного аналізу, шляхом використання сформованої групи індикаторів та показників для кожного з них, які враховують специфіку діяльності підприємств машинобудування, існує можливість визначити рівень фінансово-господарської, інноваційної діяльності, з'ясувати необхідність формування економічного механізму та застосувати удосконалений методологічний підхід не лише в теоретичному, але й практичному аспектах.

Рішення щодо доцільності використання та впровадження економічного механізму розвитку ІД приймається на основі проведення сукупного аналізу показників фінансово-господарської та ІД підприємства. Даний аналіз охоплює розрахунок основних коефіцієнтів, які в більшій мірі впливають на діяльність підприємства, дозволяють сформувати ефективний економічний механізм та без яких визначення потреби в ЕМ буде не достовірним. Проведення такої оцінки дає змогу визначити основні проблеми підприємства, виокремити слабкі місця, загрози щодо розвитку, з'ясувати фактори впливу на його діяльність, що в цілому дасть змогу розвинути ЕМ відповідно до специфіки функціонування підприємства та налагодити фінансово-інноваційну діяльність.

Висновки. За умови збиткової діяльності підприємств машинобудування, нерозвиненості ринкової інфраструктури, зношеності обладнання, використання ресурсовитратних технологій, зростання витрат, незначного обсягу виробництва інноваційної продукції, відсутності інструментів, засобів щодо регулювання ІД, низького рівня інноваційної активності постає необхідність у використанні методологічного підходу до розвитку економічного механізму на підставі комплексної оцінки ефективності інноваційної діяльності. Перевага удосконаленого методологічного підходу полягає в тому, що він дозволяє налагодити діяльність підприємств машинобудування шляхом використання економічного механізму, планувати підприємствам свій розвиток на майбутнє, визначити основні проблеми, виокремити слабкі місця, загрози щодо розвитку, з'ясувати фактори впливу на його діяльність, що в цілому дасть змогу розвинути ЕМ відповідно до специфіки функціонування підприємств та налагодити фінансово-інноваційну діяльність. Перспективою подальших досліджень є визначення загроз, що впливають на розвиток економічного механізму та апробація методологічного підходу на підприємствах машинобудування.

Література

1. Andreeva E. S. The Mechanism of an Innovative Development of the Industrial Enterprise / E. S. Andreeva, A. S. Nechaev // World Applied Sciences Journal. — 2013. — № 27 (Education, Law, Economics, Language and Communication). — P. 21—23.
2. Tretyak V. National innovation system as the basis of innovation-type economy / V. Tretyak, M. Kurilov // ТЕКА Ком. Mot. I Energ. Roin. OL PAN. — 2010. — № 10 В. — P. 253—259.

3. Lazonick W. The theory of innovative enterprise / W. Lazonick // *Economic Bulletin of Rostov State University*. — 2006. — № 4 (3). — P. 7—32.
4. Potudanskaya V. F. Problems of formation and development of the innovative potential of workers of light industry enterprises [Electronic resource] / V. F. Potudanskaya, N. V. Borovskikh, E. A. Kipervar // *Revista ESPACIOS*. — 2017. — Vol. 38. — № 49. — Available at : <http://www.revistaespacios.com/a17v38n49/17384909.html> (Last accessed: 27.08.2018).
5. Sokolov A. V. Upgrade: Foresight strategy and actions to assist regions of traditional industry towards a more knowledge based economy / A. V. Sokolov. — Brussels: European Commission, 2004. — P. 23.
6. Черешнюк О. М. Оцінка ефективності інноваційної діяльності промислових підприємств Черешнюк О. М. [Електронний ресурс] // *Економічний аналіз* : зб. наук. пр. — 2014. — № 3. — Т. 15. — С. 218—224. Available at : <https://www.econa.org.ua/index.php/econa/issue/view/26> (дата звернення: 27.08.2018).
7. Полянська А. С. Сучасні підходи до оцінки ефективності інноваційної діяльності підприємства [Електронний ресурс] / А. С. Полянська // *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. — 2010. — № 684 : Проблеми економіки та управління. — С. 175—180. Available at : <http://ena.lp.edu.ua:8080/handle/ntb/18748> (дата звернення: 27.08.2018).
8. Левченко Н. М. Аналіз ефективності інноваційної діяльності підприємств [Електронний ресурс] / Н. М. Левченко, Д. К. Носенко // *Вісник Хмельницького національного університету*. — 2009. — № 2. — Т. 1. — С. 138—142. — (Серія : Економічні науки). — Available at : http://journals.khnu.km.ua/vestnik/pdf/ekon/2009_2/zmist.files/36.pdf (дата звернення: 27.08.2018).
9. Сільченко І. А. Ефективність інноваційної діяльності машинобудівних підприємств / І. А. Сільченко // *Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу*. — 2011. — № 3 (15). — С. 79—82.
10. Майстренко Н. В. Основи оцінювання ефективності інноваційної діяльності підприємства / Н. В. Майстренко, Б. М. Сердюк // *Актуальні проблеми економіки та управління* : збірник наукових праць молодих учених. — 2015. — Вип. 9. — Available at : <http://ape.fmm.kpi.ua/article/view/41560> (дата звернення: 27.08.2018).
11. Череп О. Г. Концептуальні основи інновацій та інноваційної діяльності підприємств / О. Г. Череп, П. В. Торгашов // *Формування ринкових відносин в Україні* : зб. наук. пр. — 2013. — № 10 (149). — С. 77—80.
12. Cherep A. G. Methodological approach to determination of innovations efficiency at industrial enterprises [Electronic resource] / A. G. Cherep // *Современные исследования социальных проблем*. — 2013. — № 7 (27). — Available at : <http://journal-s.org/index.php/sisp/article/view/7201355> (дата звернення: 27.08.2018).

Стаття рекомендована до друку 03.12. 2018

© Череп А. В., Череп О. Г.
Швец Ю. О.

References

1. Andreeva, E. S., & Nechaev, A. S. (2013). The Mechanism of an Innovative Development of the Industrial Enterprise. *World Applied Sciences Journal*, 27 (Education, Law, Economics, Language and Communication), 21—23.
2. Tretiyak, V., & Kurilov, M. (2010). National innovation system as the basis of innovation-type economy. *ТЕКА Ком. Mot. I Energ. Roim. OL PAN*, 10 B, 253—259.
3. Lazonick, W. (2006). The theory of innovative enterprise. *Economic Bulletin of Rostov State University*, 4 (3), 7—32.
4. Potudanskaya, V. F., Borovskikh, N. V., & Kipervar, E. A. (2017). Problems of formation and development of the innovative potential of workers of light industry enterprises. *Revista ESPACIOS*, 38 (49). Retrieved from <http://www.revistaespacios.com/a17v38n49/17384909.html>.
5. Sokolov, A. V. (2004). Upgrade: Foresight strategy and actions to assist regions of traditional industry towards a more knowledge based economy. Brussels: European Commission.
6. Cheresnyuk, O. M. (2014). Otsinka efektyvnosti innovatsiinoi diialnosti promyslovykh pidpriemstv [Evaluation of innovation activity efficiency of industrial enterprises]. *Ekonomichniy analiz — Economic analysis*, 3 (15), 218—224. Retrieved from <https://www.econa.org.ua/index.php/econa/issue/view/26> [in Ukrainian].
7. Polyanska, A. S. (2010). Suchasni pidkhody do otsinky efektyvnosti innovatsiinoi diialnosti pidpriemstva [Modern approaches to evaluation of efficiency innovative activity of the enterprise]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politekhnika» — Visitor of the National University «Lvivska Politechnica»*, 684, 175—180. Retrieved from <http://ena.lp.edu.ua:8080/handle/ntb/18748> [in Ukrainian].
8. Levchenko, N. M., & Nosenko, D. K. (2009). Analiz efektyvnosti innovatsiinoi diialnosti pidpriemstv [Analysis of efficiency of innovative activities of enterprises]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu — Herald of Khmelnytskyi national university*, 2 (1), 138—142. Retrieved from http://journals.khnu.km.ua/vestnik/pdf/ekon/2009_2/zmist.files/36.pdf [in Ukrainian].
9. Silchenko, I. A. (2011). Efektyvnist innovatsiinoi diialnosti mashynobudivnykh pidpriemstv [Efficiency of innovative activity of machine-building enterprises]. *Visnyk Berdianskoho universytetu menedzhmentu i biznesu — Bulletin of the Berdyansk University of Management and Business*, 3 (15), 79—82 [in Ukrainian].
10. Maystrenko, N. V., & Serdyuk, B. M. (2015). Osnovy otsiniuvannya efektyvnosti innovatsiinoi diialnosti pidpriemstva [Basis the evaluation of efficiency innovation in enterprises]. *Aktualni problemy ekonomiky ta upravlinnia: zbirnyk naukovykh prats molodykh vchenykh — Actual problems of economy and management: a collection of scientific papers of young scientists*, 9. Retrieved from <http://ape.fmm.kpi.ua/article/view/41560> [in Ukrainian].
11. Cherep, O. G., & Torgashov, P. V. (2013). Kontseptualni osnovy innovatsii ta innovatsiinoi diialnosti pidpriemstv [Conceptual foundations of innovation and innovation of enterprises]. *Formuvannya rynkovykh vidnosyn v Ukraini — Formation of market relations in Ukraine*, 10 (149), 77—80 [in Ukrainian].
12. Cherep, A. G. (2013). Methodological approach to determination of innovations efficiency at industrial enterprises. *Sovremennye issledovaniya sotsialnykh problem — Modern Research of Social Problems*, 7 (27). Retrieved from <http://journal-s.org/index.php/sisp/article/view/7201355>.

The article is recommended for printing 03.12.2018

© Cherep A. V., Cherep O. H.,
Shvets Y. O.